

Araştırma Makalesi

Enflasyon Muhasebesinin Kilit Denetim Konuları Üzerindeki Etkisi: Borsa İstanbul Teknoloji ve Bilişim Sektörü Üzerine Bir Araştırma

The Impact of Inflation Accounting on Key Audit Matters: A Study on the Technology and Information Sector of Borsa İstanbul

Mustafa ZEYTİN

Dr. Öğr. Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Bozüyük Meslek Yüksekokulu

mustafa.zeytin@bilecik.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-4217-715X>

Makale Geliş Tarihi	Makale Kabul Tarihi
03.03.2026	27.05.2026

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de 2023 yılı itibarıyla yeniden yürürlüğe giren TMS 29 – Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardının, bağımsız denetim raporlarında yer alan Kilit Denetim Konuları (KDK) üzerindeki etkisini analiz etmektir. Araştırma kapsamında, Borsa İstanbul’da teknoloji ve bilişim sektöründe faaliyet gösteren 39 şirketin 2022 ve 2023 hesap dönemlerine ait bağımsız denetim raporları incelenmiştir. Veri toplama sürecinde doküman incelemesi yöntemi kullanılmış, elde edilen veriler sistematik içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Verilerin normal dağılım göstermemesi nedeniyle, dönemler arasındaki farklılıkların belirlenmesinde parametrik olmayan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testinden yararlanılmıştır. Bulgular, 2023 yılında TMS 29 uygulamasının bağımsız denetim raporlarında önemli bir kilit denetim konusu olarak öne çıktığını ve 2022 yılına kıyasla KDK sayısında istatistiksel olarak anlamlı bir artış olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca hesaplanan etki büyüklüğü, söz konusu değişimin orta düzeyde bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Elde edilen sonuçlar, enflasyon muhasebesinin denetim sürecinin karmaşıklığını artırarak denetçilerin mesleki muhakeme kapsamını genişlettiğini ve denetim raporlarının içeriğini önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir. Bu yönüyle çalışma, enflasyon muhasebesinin bağımsız denetim raporlamasına etkisini ampirik bulgularla ortaya koyarak literatüre katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Denetim Raporu, Kilit Denetim Konuları, Enflasyon Muhasebesi, Bağımsız Denetim, TMS 29,

Abstract

The aim of this research is to analyze the impact of IAS 29 – Financial Reporting in High-Inflation Economies, which was reinstated in Turkey in 2023, on Key Audit Matters (KAMs) in independent audit reports. The research examined the independent audit reports of 39 companies operating in the technology and information sector on Borsa İstanbul (BIST) for the 2022 and 2023 fiscal years. The document review method was used for data collection, and the obtained data were evaluated using systematic content analysis. Due to the non-normal distribution of the data, the non-parametric Wilcoxon Signed-Rank Test was used to determine the differences between periods. The findings reveal that the application of IAS 29 in 2023 emerged as a significant key audit matter in independent audit reports, with a statistically significant increase in the number of KAMs compared to

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Zeytin, M., 2026, Enflasyon Muhasebesinin Kilit Denetim Konuları Üzerindeki Etkisi: Borsa İstanbul Teknoloji ve Bilişim Sektörü Üzerine Bir Araştırma, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 61(2), 2258-2280.

2022. Furthermore, the calculated effect size indicates that this change has a moderate impact. The results show that inflation accounting increases the complexity of the audit process, broadens the scope of auditors' professional judgment, and significantly affects the content of audit reports. In this respect, the study contributes to the literature by demonstrating the impact of inflation accounting on independent audit reporting with empirical findings.

Keywords: Audit Report, Key Audit Matters, Inflation Accounting, Independent Audit, IAS 29.

1. Giriş

Çağdaş ekonomilerde sermaye piyasalarının etkin işleyişi, finansal raporlamanın güvenilirliğine, şeffaflığına ve karşılaştırılabilirliğine kritik derecede bağlıdır. Şirketler tarafından hazırlanan finansal hesapların doğruluğu ve bağımsız denetimlerle doğrulanması finansal bilgi kullanıcılarının sağlıklı ve rasyonel kararlar alabilmesi için kritik öneme sahiptir (Healy ve Palepu, 2001, s.406). Bununla birlikte, yirmi birinci yüzyılın başlarında Enron, WorldCom ve Parmalat gibi yaygın muhasebe skandalları, bağımsız denetim mekanizmasına ve finansal raporlama sistemine olan güveni zedeleyerek, denetim raporlarının kalitesiyle ilgili düzenleyici önlemleri gerekli kılmıştır (Reid ve ark., 2019, s.1502). Bu gelişmelerin bir sonucu olarak, özellikle kamu yararına çalışan işletmelerde, denetçi raporlarının bilgilendirici değerini, şeffaflığını ve iletişim yeteneğini geliştirmeyi amaçlayan yeni standartlar ortaya çıkmıştır.

Bu çerçevede Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB) tarafından 2015 yılında yayımlanan ISA 701 “Communicating Key Audit Matters” standardı, bağımsız denetim raporlarında Kilit Denetim Konuları (KDK – Key Audit Matters) bildirimini zorunlu hâle getiren denetim raporlamasında yapısal bir dönüşüm olarak değerlendirilmektedir. ISA 701 ile amaçlanan temel unsur, denetçinin mesleki muhakemesini yoğunlaştırdığı kritik alanların kamuya açıklanarak denetim sürecine ilişkin bilgi asimetrisinin azaltılmasıdır (IAASB, 2015; Aytaç ve Gençoğlu, 2020, s. 549). Araştırmalar, geleneksel denetçi raporunun çoğunlukla “ikili bir görüş bildirimini” niteliğinde kaldığını ve finansal tablo kullanıcılarının beklentilerini tam olarak karşılamadığını ortaya koymaktadır (Sirois ve ark., 2018, s. 142). Bu nedenle KDK düzenlemesi, hem denetim raporlarının bilgi içeriğini artırmayı hem de denetçinin en kritik değerlendirmelerinin kullanıcılar tarafından daha iyi anlaşılmasını hedeflemektedir.

Türkiye’de KDK uygulaması, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yayımlanan BDS 701 standardı ile 2017 yılından itibaren Borsa İstanbul’da işlem gören işletmeler için; 2018 yılından itibaren ise bağımsız denetime tabi tüm işletmeler için yürürlüğe girmiştir. KDK, BDS 701’in 5. paragrafına göre, denetçinin mesleki muhakemesine dayanarak denetim sürecinde özel önem atfettiği ve üst yönetimden sorumlu olanlara ilettiği konular arasından seçilmektedir (KGK, 2017). Son yıllarda yapılan araştırmalar, KDK uygulamasının Türkiye’de denetim raporlarının niteliğini artırdığı, sektörler arasında çeşitlilik gösterdiği ve özellikle finansal raporlama karmaşıklığının yüksek olduğu işletmelerde daha fazla KDK bildirim yapıldığını ortaya koymaktadır (Durmuş ve ark., 2025, s.69-70; Yaylalı, 2025, s. 103).

Türkiye ekonomisinde 2023 yılı itibarıyla yüksek enflasyon koşullarının gerçekleşmesi, finansal raporlama süreçlerinde önemli bir dönüşüm yaratmış ve işletmelerin finansal tablolarını TMS 29 – Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı çerçevesinde düzeltmesini zorunlu hâle getirmiştir. TMS 29’un uygulanması, finansal tabloların raporlama dönemi sonundaki cari satın alma gücü cinsinden yeniden ifade edilmesini gerektirmekte; bu kapsamda parasal olmayan varlıkların genel fiyat endeksi kullanılarak düzeltilmesi, özkaynak bileşenlerinin yeniden hesaplanması ve sermaye düzeltmesi farklarının ortaya çıkması gibi finansal yapı üzerinde önemli etkiler yaratmaktadır (Reyhan, 2022, s. 28-29). Bu bağlamda enflasyon muhasebesi hem finansal tabloların yapısını hem de denetçilerin profesyonel değerlendirmelerini önemli ölçüde etkilemektedir.

Bu çalışma, Kilit Denetim Konuları uygulamasının teorik temellerini, Türkiye’deki düzenleyici çerçevesini ve 2023 yılı itibarıyla TMS 29 uygulamasının bağımsız denetim raporlarına yansımalarını kapsamlı biçimde incelemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmanın özgün katkısı, enflasyon muhasebesinin KDK olarak raporlanıp raporlanmadığını tespit etmekten ziyade, söz konusu uygulamanın KDK sayısı, dağılımı ve içerik yapısı üzerindeki etkisini karşılaştırmalı ve ampirik olarak ortaya koymasıdır. Bu yönüyle çalışma, sadece beklenen bir düzenleyici etkinin varlığını doğrulamakla kalmayıp, bu etkinin denetim raporlarının yapısal özelliklerine nasıl yansıdığını analiz etmektedir.

2. Literatür Taraması

Bağımsız denetim raporlarının kapsamı ve bilgilendirici niteliği, özellikle küresel finansal krizler ve muhasebe skandalları sonrasında önemli ölçüde yeniden şekillenmiştir. Geleneksel denetim raporlarının büyük ölçüde standart ifadeler içermesi ve denetim sürecine ilişkin sınırlı bilgi sunması, finansal tablo kullanıcıları açısından karar faydasını azaltan literatürde önemli bir yapısal sınırlılık olarak tanımlanmıştır. Bu doğrultuda, denetim raporlarının şeffaflığını ve iletişim değerini artırmak amacıyla Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu tarafından ISA 701 “Kilit Denetim Konularının Bağımsız Denetçi Raporunda Bildirilmesi” standardı yayımlanmış ve Türkiye’de bu düzenleme Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından BDS 701 standardı ile yürürlüğe konulmuştur (KGK, 2017; IAASB, 2015). Bu düzenleme ile birlikte denetçilerin, finansal tabloların denetimi sırasında en fazla önem arz eden alanları denetim raporunda açıklaması zorunlu hale gelmiş ve böylece denetim raporlarının bilgi içeriği önemli ölçüde artırılmıştır.

Bu kapsamda Kilit denetim konuları (KDK), denetçinin mesleki muhakemesine dayanarak finansal tabloların denetiminde en fazla önem taşıyan alanlardır (IAASB, 2015). KDK açıklamalarının temel amacı, finansal tablo kullanıcılarına denetim sürecine ilişkin daha fazla şeffaflık sağlamak ve denetim raporlarının iletişim değerini artırmaktır (Grosu ve ark., 2020; Atay ve Çeltikçi, 2021). Bu bağlamda KDK uygulaması, ajans teorisi perspektifinden değerlendirildiğinde, yöneticiler ile yatırımcılar arasındaki bilgi asimetrisini azaltan önemli bir mekanizma olarak görülmektedir. Denetçilerin kritik risk alanlarını raporlaması, finansal raporlamanın güvenilirliğini artırmakta ve yatırımcıların finansal tabloları daha bilinçli değerlendirmesine katkı sağlamaktadır (Jensen ve Meckling, 2019; Christensen ve ark., 2014).

Uluslararası literatürde yapılan ampirik çalışmalar, KDK açıklamalarının denetim raporlarının bilgi değerini artırdığını ve yatırımcıların finansal raporlardaki riskli alanlara daha fazla odaklanmasına katkı sağladığını göstermektedir. Christensen, Glover ve Wolfe (2014), KDK açıklamalarının yatırımcıların finansal raporları değerlendirme sürecini etkilediğini ve risk algısını artırdığını ortaya koymuştur. Benzer şekilde Gutierrez, ve arkadaşları (2018), genişletilmiş denetim raporlarının finansal raporlamanın şeffaflığını artırdığını ve denetim raporlarının kullanıcılar açısından daha faydalı hale gelmesini sağladığını belirtmiştir. Reid ve arkadaşları (2019) ise KDK açıklamalarının yatırımcıların bilgi ortamını iyileştirdiğini ve finansal raporlama kalitesine yönelik algıyı güçlendirdiğini tespit etmiştir.

Bununla birlikte, KDK açıklamalarının belirleyicileri üzerine yapılan çalışmalar, denetim firması özelliklerinin önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Büyük denetim firmalarının, özellikle Big Four denetim firmalarının, daha kapsamlı ve daha fazla sayıda KDK açıklaması yaptığı çeşitli ülkelerde yapılan ampirik çalışmalarla ortaya konmuştur (Ferreira ve Morais, 2019; Tušek ve Ježovita, 2018). Bu durum, büyük denetim firmalarının daha yüksek kalite standartlarına sahip olmaları, daha fazla itibar riski taşımaları ve daha kapsamlı raporlama eğiliminde olmaları ile açıklanmaktadır. Ayrıca Lennox, Schmidt ve Thompson (2023), genişletilmiş denetim raporlarının denetçilerin sorumluluk algısını artırdığını ve denetçilerin daha kapsamlı raporlama yapmasına yol açtığını belirtmiştir.

Firma özelliklerinin de KDK açıklamaları üzerinde önemli etkileri olduğu literatürde yaygın olarak kabul edilmektedir. Özellikle firma büyüklüğü, faaliyet karmaşıklığı, finansal kaldıraç düzeyi ve finansal risk göstergelerinin KDK açıklamalarının sayısını ve kapsamını etkilediği belirtilmektedir (Sierra-García ve ark., 2019). Büyük ve karmaşık yapıya sahip firmalarda denetim sürecinin daha kapsamlı olması nedeniyle daha fazla sayıda KDK açıklaması yapılması beklenmektedir. Ayrıca finansal risk düzeyi yüksek olan firmalarda, denetçilerin riskli alanlara daha fazla odaklanması nedeniyle KDK sayısının arttığı ifade edilmektedir (Gutierrez ve ark., 2018).

Kurumsal yönetim mekanizmalarının da KDK açıklamaları üzerinde önemli bir etkisi bulunmaktadır. Özellikle denetim komitesinin etkinliği, bağımsızlığı ve uzmanlık düzeyinin yüksek olması, finansal raporlama şeffaflığını artırmakta ve denetçilerin daha kapsamlı KDK açıklamaları yapmasına katkı sağlamaktadır (Velte, 2018). Güçlü kurumsal yönetim yapısına sahip firmalarda, denetim sürecinin daha etkin yürütülmesi ve finansal raporlama kalitesinin daha yüksek olması nedeniyle denetim raporlarının bilgi içeriğinin arttığı belirtilmektedir (Reid ve ark., 2019).

Türkiye’de KDK uygulamasına ilişkin literatür, BDS 701 standardının yürürlüğe girmesinin ardından gelişmeye başlamıştır. Türkiye bağlamında yapılan çalışmalar, bağımsız denetim raporlarında en sık raporlanan KDK’ ların hasılat, stoklar, ticari alacaklar ve değer düşüklüğü gibi finansal tablo açısından yüksek risk içeren alanlarda yoğunlaştığını göstermektedir (Kavut ve Güngör, 2018; Gökgez, 2018; Arzova ve Şahin, 2020; Akdoğan ve Bülbül, 2019). Ayrıca Türkiye’de yapılan ampirik çalışmalar, denetim firması büyüklüğü, firma büyüklüğü ve finansal risk göstergelerinin KDK açıklamaları üzerinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır (Genç ve Erdem, 2021). Özşahin Koç (2025) Big Four denetim firması tarafından denetlenmenin KDK sayısını artırdığını, buna karşın firmanın faaliyet süresinin KDK sayısı üzerinde negatif yönlü bir etki yarattığını tespit etmiştir.

Türkiye’de yapılan güncel çalışmalar, TMS 29’un finansal tablolarda geniş kapsamlı düzeltmeler gerektirmesi nedeniyle 2023 yılı bağımsız denetimlerinde sıklıkla KDK olarak bildirildiğini göstermektedir (İşbil, 2025). Yaylalı (2025) çalışmasında; Türkiye’de TMS 29’un KDK’nın en çok raporlanan konularından biri hâline geldiğini ve 2023 döneminde KDK sayısının önceki yıllara kıyasla belirgin şekilde arttığını ortaya koymaktadır. Ayrıca İşbil (2025), TMS 29’un KDK olarak belirlenmesinde özellikle “sermaye düzeltmesi olumlu farkları” gibi finansal tablo üzerindeki maddi etkilerin belirleyici olduğunu vurgulamaktadır.

Uluslararası literatürde KDK üzerine yoğun bir araştırma birikimi bulunmakla birlikte (Bedard ve ark., 2019; Köhler ve ark., 2020), KDK ve enflasyon muhasebesi ilişkisini doğrudan ele alan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Dolayısıyla TMS 29 uygulamasının KDK olarak belirlenmesine ilişkin faktörlerin incelenmesi, hem Türkiye literatüründe önemli bir boşluğu doldurmakta hem de denetim uygulamalarına yönelik pratik katkı sunmaktadır.

Literatürdeki çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde, KDK açıklamalarının denetim raporlarının şeffaflığını artıran önemli bir denetim reformu olduğu ve finansal raporlamada bilgi asimetrisini azaltmaya katkı sağladığı görülmektedir. Bununla birlikte, mevcut çalışmaların büyük bir kısmının gelişmiş ülke örneklemelerine odaklandığı ve gelişmekte olan ülkelerde, özellikle Türkiye bağlamında, TMS 29’un KDK üzerindeki etkisini doğrudan inceleyen çalışmalar oldukça sınırlıdır. Örneğin İşbil (2025) ve Yaylalı (2025) çalışmalarında, enflasyon muhasebesinin KDK olarak raporlanma sıklığını ele almakla birlikte, dönemler arası karşılaştırmalı ve istatistiksel analizlere dayalı kapsamlı bir inceleme sunmamaktadır. Bu çalışma ise söz konusu boşluğu doldurarak literatüre katkı sağlamaktadır.

Mevcut çalışmalar genellikle TMS 29’un finansal tablolar üzerindeki etkilerine odaklanırken, bu çalışmada söz konusu düzenlemenin bağımsız denetim raporlarının içeriği ve özellikle kilit denetim konularının yapısı üzerindeki etkisi ampirik olarak incelenmektedir. Bu yönüyle çalışma, literatürde sınırlı olarak ele alınan bir ilişkiye katkı sağlamaktadır.

3. Kuramsal Çerçeve

Kilit Denetim Konuları (KDK) uygulaması, denetçinin mesleki muhakemesinin yoğunlaştığı alanların kamuya açıklanmasını zorunlu kılarak finansal raporlama sürecindeki bilgi asimetrisini azaltmayı amaçlamaktadır. Bu yönüyle KDK düzenlemesi, temelde ajans teorisi çerçevesinde değerlendirilmektedir. Ajans teorisi, yöneticiler ile yatırımcılar arasındaki çıkar çatışması ve bilgi asimetrisini açıklayan temel teorik yaklaşımlardan biridir. Bu teoriye göre yöneticiler, sahip oldukları bilgi avantajı nedeniyle finansal raporlamada kendi çıkarlarını maksimize edecek davranışlar sergileyebilirler. Bağımsız denetim ve özellikle kilit denetim konularının raporlanması, bu bilgi asimetrisini azaltan önemli mekanizmalardan biri olarak değerlendirilmektedir. Ajans teorisine göre yöneticiler ile yatırımcılar arasındaki bilgi asimetrisi ve çıkar çatışmaları, finansal raporlamada şeffaflık mekanizmalarını gerekli kılmaktadır. Denetim raporlarının genişletilmesi ve kritik risk alanlarının kamuya açıklanması, bu bilgi asimetrisinin azaltılmasına yönelik önemli bir kurumsal araç olarak görülmektedir (Christensen ve ark., 2014, s. 164).

Uluslararası düzeyde bu düzenleme ISA 701 ile yürürlüğe girmiştir. ISA 701’in temel amacı, denetçinin en fazla dikkat gerektiren alanları kamuya açıklayarak denetim raporlarının iletişim değerini artırmaktır (IAASB, 2015, s. 4). Literatürde KDK açıklamalarının yatırımcıların risk algısını etkilediği ve finansal tablo kullanıcılarının dikkatini önemli muhakeme alanlarına yönlendirdiği gösterilmiştir (Sirois ve ark., 2018, s. 142). Benzer şekilde, genişletilmiş denetim raporlarının bilgi değerini artırdığı ve sermaye piyasasında bilgi ortamını iyileştirdiği bulgulanmıştır (Reid ve ark., 2019, s. 1508).

Türkiye’de ISA 701’in karşılığı olan BDS 701, bağımsız denetim raporlarının yapısal dönüşümünü sağlamış ve denetçinin mesleki muhakemesine dayalı alanların açıklanmasını zorunlu hale getirmiştir. KDK’ların sayısı ve içeriği; firma büyüklüğü, finansal karmaşıklık ve denetim riski gibi faktörlerden etkilenmektedir (Sierra-García ve ark., 2019, s. 1136).

Makroekonomik dalgalanmalar ve düzenleyici müdahaleler, finansal raporlamanın karmaşıklığını yükselterek denetim risk bileşenleri üzerinde doğrudan etkide bulunmaktadır. 2023 yılı itibarıyla yeniden uygulamaya konulan TMS 29, yüksek enflasyon ortamında finansal tabloların cari satın alma gücü cinsinden yeniden ifade edilmesini zorunlu kılmıştır. Yüksek enflasyon ortamının muhasebe tahminleri üzerindeki etkisi, finansal raporlama belirsizliğini artırmakta ve denetim risk bileşenlerini (özellikle önemli yanlışlık riski) yükseltmektedir (DeFond ve Zhang, 2014, s. 306).

Denetim riski modeli çerçevesinde değerlendirildiğinde, finansal tablo karmaşıklığındaki artışın doğal sonucu olarak denetçinin risk değerlendirme süreci genişlemekte ve mesleki muhakeme alanı büyümektedir (Knechel ve Salterio, 2016, s. 45). Bu durumun KDK sayısında artışa yol açması beklenmektedir. Nitekim literatürde düzenleyici değişimlerin denetim raporlarının kapsamını etkilediği ve genişletilmiş raporlama uygulamalarının KDK sayısında artışa neden olduğu belirtilmektedir (Köhler ve ark., 2020, s. 270).

Bu çerçevede araştırma modeli aşağıdaki yapısal ilişkiye dayanmaktadır:

Makro düzenleyici değişim (TMS 29 uygulaması)

- Finansal raporlama karmaşıklığında artış
- Denetim riskinde artış
- Denetçi muhakeme alanının genişlemesi
- KDK sayısında artış

4. Metodoloji

Bu bölümde araştırmanın amacı, yöntemi ve araştırma verilerinin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye’de 2023 yılı itibarıyla yeniden uygulanmaya başlanan TMS 29 – Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı uygulamasının bağımsız denetim raporlarında yer alan Kilit Denetim Konuları (KDK) üzerindeki etkisini incelemektir. Çalışma, özellikle enflasyon muhasebesinin denetim riskini ve denetçilerin mesleki muhakeme alanlarını nasıl etkilediğini ampirik olarak ortaya koymayı hedeflemektedir.

Kilit denetim konuları, denetçinin finansal tabloların denetiminde en fazla önem verdiği alanlardan biridir (IAASB, 2015). Literatürde KDK’ların yatırımcıların risk algısını etkilediği ve denetim raporlarının iletişim değerini artırdığı gösterilmiştir (Christensen ve ark., 2014; Köhler ve ark., 2020). Bununla birlikte, makroekonomik değişimler ve düzenleyici değişikliklerin KDK yapısı üzerindeki etkisi sınırlı sayıda çalışmada ele alınmıştır.

Bu çalışma aşağıdaki üç temel araştırma sorusuna yanıt aramaktadır:

- 1- TMS 29 uygulamasının yürürlüğe girmesi, bağımsız denetim raporlarında yer alan toplam KDK sayısını artırmış mıdır?
- 2- 2023 yılında enflasyon muhasebesi uygulaması KDK olarak sistematik biçimde raporlanmış mıdır?
- 3- 2022 ve 2023 dönemleri arasında KDK dağılımı istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?

Bu sorular çerçevesinde, çalışma, mevcut literatür incelendiğinde Türkiye bağlamında KDK ve enflasyon muhasebesi ilişkisini ampirik olarak inceleyen sınırlı sayıdaki çalışmalardan biri olma potansiyeline sahiptir.

Araştırmanın evrenini, Borsa İstanbul'da (BIST) işlem gören Teknoloji ve Bilişim sektöründeki şirketler oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde aşağıdaki kriterler esas alınmıştır:

- 2022 ve 2023 hesap dönemlerinde BIST'te işlem görüyor olmak,
- Her iki döneme ait bağımsız denetim raporlarının Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP) ile açıklanmış olmak,
- Bağımsız denetime tabi olmak.

Bu kriterler doğrultusunda BIST işlem gören Teknoloji ve Bilişim sektöründeki toplam 40 şirketin bağımsız denetim raporları incelendi ve şirketlerden birinin her iki yılda da KDK açıklamasının bulunmaması nedeniyle örnekleme 39 şirket dahil edilmiştir. Çalışma dengeli panel veri yapısına sahiptir (39 firma \times 2 yıl = 78 gözlem).

Denetim raporları, şirketlerin kamuya açık finansal raporları içerisinde elde edilmiş ve analiz için sistematik olarak kodlanmıştır. Doküman incelemesi yöntemi, sosyal bilimlerde nitel veri analizinde güvenilir ve geçerli bir veri toplama tekniği olarak kabul edilmektedir (Bowen, 2009, s. 28-30).

Tablo 1: BİST Teknoloji ve Bilişim Sektöründe Faaliyet Gösteren Şirketler Listesi

Sıra	BIST-Kodu	Unvanı	Sıra	BIST-Kodu	Unvanı
1	ALCTL	Alcatel Lucent Teletaş Telekomünikasyon A.Ş.	21	KAREL	Karel Elektronik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
2	ALTNY	Altınay Savunma Teknolojileri A.Ş.	22	KRONT	Kron Teknoloji A.Ş.
3	ARDYZ	Ard Grup Bilişim Teknolojileri A.Ş.	23	LINK	Link Bilgisayar Sistemleri Yazılımı Ve Donanımı Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
4	ARENA	Arena Bilgisayar Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	24	LOGO	Logo Yazılım Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
5	ASELS	Aselsan Elektronik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	25	MANAS	Manas Enerji Yönetimi Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
6	ATATP	Atp Yazılım Ve Teknoloji A.Ş.	26	MTRKS	Matriks Finansal Teknolojiler A.Ş.
7	AZTEK	Aztek Teknoloji Ürünleri Ticaret A.Ş.	27	MIATK	Mia Teknoloji A.Ş.
8	BINBN	Bin Ulaşım Ve Akıllı Şehir Teknolojileri A.Ş.	28	MOBTL	Mobitel İletişim Hizmetleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
9	DGATE	Datagate Bilgisayar Malzemeleri Ticaret A.Ş.	29	NETAS	Netaş Telekomünikasyon A.Ş.
10	DESPC	Despec Bilgisayar Pazarlama Ve Ticaret A.Ş.	30	OBASE	Obase Bilgisayar Ve Danışmanlık Hizmetleri Ticaret A.Ş.
11	DOFRB	Dof Robotik Sanayi A.Ş.	31	ODINE	Odine Solutions Teknoloji Ticaret Ve Sanayi A.Ş.
12	EDATA	E-Data Teknoloji Pazarlama A.Ş.	32	ONRYT	Onur Yüksek Teknoloji A.Ş.
13	ESCOM	Escort Teknoloji Yatırım A.Ş.	33	PAPIL	Papilon Savunma Teknoloji Ve Ticaret A.Ş.
14	FONET	Fonet Bilgi Teknolojileri A.Ş.	34	PATEK	Pasifik Teknoloji A.Ş.
15	FORTE	Forte Bilgi İletişim Teknolojileri Ve Savunma Sanayi A.Ş.	35	PENTA	Penta Teknoloji Ürünleri Dağıtım Ticaret A.Ş.
16	HTTBT	Hitit Bilgisayar Hizmetleri A.Ş.	36	PKART	Plastikkart Akıllı Kart İletişim Sistemleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
17	INGRM	Ingram Micro Bilişim Sistemleri A.Ş.	37	REEDR	Reeder Teknoloji Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
18	INDES	İndeks Bilgisayar Sistemleri Mühendislik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	38	SDTTR	Sdt Uzay Ve Savunma Teknolojileri A.Ş.
19	INTEK	İnnosa Teknoloji A.Ş.	39	SMART	Smartiks Yazılım A.Ş.
20	KFEIN	Kafein Yazılım Hizmetleri Ticaret A.Ş.	40	VBTYZ	Vbt Yazılım A.Ş.

4.2. Araştırma Verilerinin Analizi

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin belirlenmesi, uygun istatistiksel analiz yönteminin seçilmesi açısından kritik öneme sahiptir. Normallik varsayımının değerlendirilmesinde en yaygın kullanılan testler arasında Jarque–Bera, Shapiro–Wilk ve Kolmogorov–Smirnov testleri yer almaktadır. Jarque–Bera testi, veri dağılımının normallliğini çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) katsayılarını birlikte dikkate alarak değerlendirmektedir (Jarque ve Bera, 1987). Shapiro–Wilk testi ise özellikle küçük örneklerde yüksek istatistiksel güce sahip olması nedeniyle normallik analizinde en güvenilir yöntemlerden biri olarak kabul edilmektedir. Literatürde, örneklem büyüklüğünün 50'nin altında kaldığı durumlarda Shapiro–Wilk testinin daha uygun olacağı; daha büyük örneklerde ise hem Shapiro–Wilk hem de Kolmogorov–Smirnov testlerinin kullanılabileceği belirtilmektedir (Ghasemi ve Zahediasl, 2012).

Normallik varsayımının sağlanıp sağlanmadığı, kullanılacak analiz yönteminin parametrik veya parametrik olmayan testlerden hangisi olacağını belirlemektedir. Verilerin normal dağılım göstermesi durumunda parametrik testlerin kullanılması önerilmektedir. Bu kapsamda Student's t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Pearson korelasyon analizi yaygın olarak kullanılan parametrik yöntemler arasında yer almaktadır (Mishra ve ark., 2019). Buna karşılık, verilerin normal dağılım göstermediği durumlarda parametrik olmayan testlerin kullanılması gerekmektedir. Parametrik olmayan testler, veri dağılımına ilişkin varsayımlara bağlı olmaksızın güvenilir sonuçlar sunabilmektedir. Bu testler arasında Mann–Whitney U testi, Kruskal–Wallis testi, Spearman sıra korelasyon analizi ve Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi, yaygın olarak kullanılmaktadır (Özsoy & Gürler, 2023).

Bu çalışmada, örneklem büyüklüğünün 50'den küçük olması ($n=40$) nedeniyle verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Shapiro–Wilk testi ve Kolmogorov–Smirnov testleri ile değerlendirilmiştir. Normallik varsayımının sağlanmaması nedeniyle, 2022 ve 2023 dönemlerine ait kilit denetim konusu sayılarının karşılaştırılmasında parametrik olmayan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi kullanılmıştır. Bu yöntem, aynı örnekleme ait iki bağımlı ölçüm arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını test etmek için uygun ve yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir.

Tablo 2 : 2022 ve 2023 Yıllarına Ait Verilerin Normallik Testi Bulguları

Yıl	Test Türü	İstatistik Değeri	p-değeri	Sonuç ($\alpha = 0.05$)
2022	Shapiro–Wilk	0.903	0.002	Normal değil
	Kolmogorov–Smirnov	0.231	0.023	Normal değil
2023	Shapiro–Wilk	0.909	0.004	Normal değil
	Kolmogorov–Smirnov	0.182	0.125	Normal

Tablo 2'de sunulan normallik testi sonuçlarına göre, veri setlerinin normal dağılım varsayımı Shapiro–Wilk ve Kolmogorov–Smirnov testleri kullanılarak değerlendirilmiştir. 2022 yılı verileri, her iki normallik testine göre de %5 anlamlılık düzeyinde normal dağılım göstermemektedir ($p < 0.05$). 2023 yılı verileri, Shapiro–Wilk testine göre normal dağılım varsayımını sağlamazken ($p < 0.05$), Kolmogorov–Smirnov testine göre normal dağılım varsayımını sağlamaktadır ($p > 0.05$).

Örneklem büyüklüğünün sınırlı olması dikkate alındığında, literatürdeki metodolojik önerilerle uyumlu biçimde Shapiro–Wilk testinin Kolmogorov–Smirnov testine kıyasla daha yüksek istatistiksel güce sahip olduğu kabul edilmiştir (Razali ve Wah, 2011). Bu doğrultuda, örneklem büyüklüğünün 50'nin altında olması nedeniyle analizlerde Shapiro–Wilk testi esas alınmış ve elde edilen bulgular çerçevesinde 2022 ve 2023 yıllarına ait veri setlerinin normal dağılım varsayımını sağlamadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3: Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları ve Etki Büyüklüğü

Test	Z	p-değeri	Etki Büyüklüğü (r)	Sonuç
Wilcoxon Signed Ranks	-2.18	0.029	0.34	Anlamlı fark

Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi için etki büyüklüğü aşağıdaki formülle hesaplanmıştır.

$$r = \frac{|Z|}{\sqrt{n}}$$

- $Z = 2.18$
- $N = 40$ (eşleşmiş gözlem sayısı)

$$r = \frac{2,18}{\sqrt{40}} = \frac{2,18}{6,32} \approx 0,34$$

Etki Büyüklüğü Yorum Kriterleri

- $r \approx 0.10 \rightarrow$ küçük etki
- $r \approx 0.30 \rightarrow$ **orta etki**
- $r \geq 0.50 \rightarrow$ büyük etki
- Elde edilen $r = 0.34$ değeri, orta düzeyde bir etkiye işaret etmektedir.

Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları, karşılaştırılan iki bağımlı ölçüm arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($Z = -2,18$; $p = 0,029 < 0,05$). Bu sonuç, analiz edilen değişkenin iki dönem arasında anlamlı bir değişim gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Wilcoxon testinde elde edilen Z değerine dayalı olarak hesaplanan etki büyüklüğü $r = 0,34$ olarak bulunmuştur. Etki büyüklüğü sınıflandırmasına göre bu değer orta düzeyde bir etkiye karşılık gelmektedir. Bu bulgu, gözlemlenen farkın yalnızca istatistiksel olarak anlamlı olmadığını, aynı zamanda pratik ve istatistiksel açıdan da anlamlı bir büyüklüğe sahip olduğunu göstermektedir.

Orta düzey etki büyüklüğü, incelenen değişkenin zaman veya koşullar arasında anlamlı ve dikkate değer bir değişim sergilediğini ve bu değişimin tesadüfi olmadığını ortaya koymaktadır. Bu sonuç, analiz edilen değişkenin karşılaştırılan dönemler arasında sistematik bir farklılaşma gösterdiğini ve bu farklılığın istatistiksel olarak güvenilir olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmada bağımsız denetim raporlarında yer alan kilit denetim konuları sistematik içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. İçerik analizi, yazılı belgelerdeki tematik yapıların nesnel ve sistematik biçimde sınıflandırılmasını sağlayan güvenilir bir yöntemdir (O'Connor ve Joffe, 2020, s.2-4).

5. Bulgular

Bu çalışmada, Borsa İstanbul'da işlem gören ve Teknoloji ile Bilişim sektöründe faaliyet gösteren toplam 40 şirkete ait 2022 ve 2023 mali yıllarına ilişkin bağımsız denetim raporları incelenmiştir. Araştırma kapsamında gerçekleştirilen inceleme, bağımsız denetim raporlarında bulunan kilit denetim konularının varlığı, niteliği ve içerik dağılımının belirlenmesine odaklanmıştır.

Yapılan analiz sonucunda, 2022 hesap dönemine ait bağımsız denetim raporlarında "ESCOM" ve "LINK" şirketlerinin kilit denetim konularına yer vermediği tespit edilmiştir. Benzer şekilde, 2023 hesap döneminde ise yalnızca "ESCOM" şirketinin bağımsız denetim raporunda kilit denetim konularının bulunmadığı belirlenmiştir. Bu bulgu, söz konusu şirketlerde denetim riskinin görece düşük olması veya denetçinin mesleki muhakemesi ve raporlama yaklaşımındaki farklılıklardan kaynaklanan yapısal bir farklılaşmaya işaret etmektedir.

Araştırma kapsamındaki diğer şirketlerin bağımsız denetim raporlarında sunulan kilit denetim konuları içerik analizi yöntemi kullanılarak sınıflandırılmış ve konu başlıklarına göre dağılımları belirlenmiştir. Bu çerçevede, özellikle yüksek enflasyon ortamının finansal raporlama ve denetim süreçleri üzerindeki etkileri dikkate alınarak, enflasyon muhasebesi uygulamasının kilit denetim konularına yansımaya düzeyi değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgular, enflasyon muhasebesi uygulamasının kilit denetim konularına etkisini açık ve karşılaştırılabilir biçimde ortaya koymak amacıyla, 2022 ve 2023 hesap dönemleri için ayrı ayrı tablolar halinde sunulmuştur. Bu tablolar aracılığıyla, kilit denetim konularının türü, sıklığı ve dönemler

itibarıyla gösterdiği değişim analiz edilerek, enflasyon muhasebesi uygulamasının denetim raporlarının içeriğine olan yansımaları sistematik olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 4: Şirketlerin 2022 yılı KDK Dağılımı

Sıra	BIST-Kodu	Unvanı	KDK sayısı	Sıra	BIST-Kodu	Unvanı	KDK sayısı
1	ALCTL	Alcatel Lucent Teletaş Telekomünikasyon A.Ş.	1	21	KAREL	Karel Elektronik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	2
2	ALTNY	Altınay Savunma Teknolojileri A.Ş.	3	22	KRONT	Kron Teknoloji A.Ş.	1
3	ARDYZ	Ard Grup Bilişim Teknolojileri A.Ş.	2	23	LINK	Link Bilgisayar Sistemleri Yazılımı Ve Donanımı Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	0
4	ARENA	Arena Bilgisayar Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	2	24	LOGO	Logo Yazılım Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	3
5	ASELS	Aselsan Elektronik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	2	25	MANAS	Manas Enerji Yönetimi Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	2
6	ATATP	Atp Yazılım Ve Teknoloji A.Ş.	2	26	MTRKS	Matriks Finansal Teknolojiler A.Ş.	1
7	AZTEK	Aztek Teknoloji Ürünleri Ticaret A.Ş.	1	27	MIATK	Mia Teknoloji A.Ş.	2
8	BINBN	Bin Ulaşım Ve Akıllı Şehir Teknolojileri A.Ş.	2	28	MOBTL	Mobitel İletişim Hizmetleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	2
9	DGATE	Datagate Bilgisayar Malzemeleri Ticaret A.Ş.	4	29	NETAS	Netaş Telekomünikasyon A.Ş.	2
10	DESPC	Despec Bilgisayar Pazarlama Ve Ticaret A.Ş.	4	30	OBASE	Obase Bilgisayar Ve Danışmanlık Hizmetleri Ticaret A.Ş.	2
11	DOFRB	Dof Robotik Sanayi A.Ş.	1	31	ODINE	Odine Solutions Teknoloji Ticaret Ve Sanayi A.Ş.	1
12	EDATA	E-Data Teknoloji Pazarlama A.Ş.	1	32	ONRYT	Onur Yüksek Teknoloji A.Ş.	4
13	ESCOM	Escort Teknoloji Yatırım A.Ş.	0	33	PAPIL	Papilon Savunma Teknoloji Ve Ticaret A.Ş.	1
14	FONET	Fonet Bilgi Teknolojileri A.Ş.	3	34	PATEK	Pasifik Teknoloji A.Ş.	2
15	FORTE	Forte Bilgi İletişim Teknolojileri Ve Savunma Sanayi A.Ş.	3	35	PENTA	Penta Teknoloji Ürünleri Dağıtım Ticaret A.Ş.	1
16	HTTBT	Hitit Bilgisayar Hizmetleri A.Ş.	2	36	PKART	Plastikkart Akıllı Kart İletişim Sistemleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	2
17	INGRM	Ingram Micro Bilişim Sistemleri A.Ş.	1	37	REEDR	Reeder Teknoloji Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	3
18	INDES	İndeks Bilgisayar Sistemleri Mühendislik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	5	38	SDTTR	Sdt Uzay Ve Savunma Teknolojileri A.Ş.	2
19	INTEK	İnnosa Teknoloji A.Ş.	1	39	SMART	Smartiks Yazılım A.Ş.	3
20	KFEIN	Kafein Yazılım Hizmetleri Ticaret A.Ş.	3	40	VBTYZ	Vbt Yazılım A.Ş.	2

Araştırma kapsamında, Borsa İstanbul'da işlem gören ve Teknoloji ile Bilişim sektöründe faaliyet gösteren 40 şirketin 2022 hesap dönemine ait bağımsız denetim raporları incelenmiş ve raporlarda yer verilen kilit denetim konusu (KDK) sayıları belirlenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 4'te sunulmaktadır.

Yapılan inceleme sonucunda, şirketlerin bağımsız denetim raporlarında yer verilen kilit denetim konusu sayılarının 0 ile 5 arasında değiştiği tespit edilmiştir. En yüksek kilit denetim konusu sayısına sahip şirketin 5 konu ile INDES kodlu şirket olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık, LINK ve ESCOM kodlu şirketlerin bağımsız denetim raporlarında herhangi bir kilit denetim konusuna yer verilmediği görülmüştür.

Genel dağılım incelendiğinde, şirketlerin büyük çoğunluğunun bağımsız denetim raporlarında 1 ile 3 arasında kilit denetim konusuna yer verdiği belirlenmiştir. Bu durum, denetçilerin finansal tablolar

açısından en fazla risk veya önemli muhakeme içeren sınırlı sayıda alana odaklandığını göstermektedir. Özellikle 2 kilit denetim konusunun en yaygın raporlanan sayı olduğu ve bu durumun sektördeki şirketlerin finansal raporlama yapılarının benzer risk alanlarına sahip olduğunu gösterdiği değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, bazı şirketlerde kilit denetim konusu sayısının 4 ve 5 gibi daha yüksek seviyelerde olması, ilgili şirketlerin faaliyet yapılarının daha karmaşık olması, finansal raporlama süreçlerinde daha fazla tahmin ve muhakeme içeren alanların bulunması veya denetçinin daha kapsamlı bir raporlama yaklaşımı benimsemiş olması ile açıklanabilir.

Öte yandan, bazı şirketlerde kilit denetim konusunun bulunmaması, ilgili denetçinin finansal tablolar açısından özellikle vurgulanması gereken bir denetim alanı belirlememiş olabileceğini veya raporlama yaklaşımının farklılık gösterebileceğini ortaya koymaktadır. Bu durum, kilit denetim konularının belirlenmesinde denetçinin mesleki muhakemesinin önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, 2022 hesap döneminde Teknoloji ve Bilişim sektöründe faaliyetlerine devam eden şirketlerin bağımsız denetim raporlarında kilit denetim konularının yaygın olarak raporlandığı ve bu konuların şirketlerin finansal raporlama riskleri ve denetim odak alanları hakkında önemli bilgiler sunduğu görülmektedir.

Tablo 5: 2022 yılı Denetim Firmaları ve Denetlenen Firma Dağılımı

Sıra	Denetim Firması	Denetlenen Firma Sayısı	Denetlenen Firmanın BIST kodu
1	ANY PARTNERS Bağımsız Denetim	1	ONRYT
2	BDO DENET Bağımsız Denetim	3	MOBTL, ODINE, PKART
3	DENEYİM Bağımsız Denetim	2	ARDYZ, PATEK
4	DENGE ANKARA Bağımsız Denetim	1	EDATA
5	DRT Bağımsız Denetim	2	ALCTL, LOGO
6	EREN Bağımsız Denetim	3	ALTNY, BINBN, FONET
7	FİNANSAL EKSEN Bağımsız Denetim	1	REEDR
8	GÜNEY Bağımsız Denetim (E&Y)	2	INGRM, NETAS
9	GÜRELİ Bağımsız Denetim	3	ATATP, DGATE, DESPC
10	HSY Bağımsız Denetim	2	ESCOM, LINK
11	KARAR Bağımsız Denetim	1	MIATK
12	KAVRAM Bağımsız Denetim	5	KFEIN, KRONT, OBASE, SMART, VBTYZ
13	KPMG Bağımsız Denetim	2	AZTEK, MTRKS
14	MEGA GLOBAL Uluslararası Bağımsız Denetim	1	INTEK
15	MGI Bağımsız Denetim	1	INDES
16	PKF ADAY Bağımsız Denetim	1	DOFRB
17	PwC Bağımsız Denetim	5	ARENA, HTTBT, KAREL, PAPIL, PENTA
18	RAM Bağımsız Denetim	2	FORTE, SDTTR
19	VEZİN Bağımsız Denetim	1	MANAS
20	YEDİTEPE Bağımsız Denetim	1	ASELS

Tablo 5' e göre 2022 yılına ilişkin denetim firmaları ve denetlenen firma dağılımı incelendiğinde, toplam 20 bağımsız denetim firması tarafından 40 firmanın denetlendiği görülmektedir. Bu dağılım, Türkiye'de bağımsız denetim piyasasının hem uluslararası büyük denetim ağlarını hem de yerel ve orta ölçekli denetim firmalarını içeren çok aktörlü ve rekabetçi bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Denetlenen firma sayısı bakımından en yüksek payın 5'er firma ile Kavram Bağımsız Denetim ve PwC Bağımsız Denetim tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu iki denetim firması toplam

denetimlerin %25'ini üstlenerek denetim piyasasında görece bir yoğunlaşma oluşturmuştur. PwC'nin küresel ölçekte en büyük denetim ağlarından biri olması, özellikle kurumsallaşma düzeyi yüksek ve uluslararası yatırımcı ilgisine açık firmalar tarafından tercih edilme eğilimini yansıtmaktadır. Buna karşılık Kavram Bağımsız Denetim'in daha çok teknoloji ve yazılım sektöründe faaliyet gösteren firmaları denetlemesi, yerel denetim firmalarının belirli sektörlerde uzmanlaşarak rekabet avantajı elde edebildiğini göstermektedir.

Bunun yanında, uluslararası denetim literatüründe "Big Four" olarak tanımlanan büyük denetim firmalarının denetim piyasasındaki payı önemli bir gösterge niteliğindedir. Bu kapsamda, PwC (5 firma), KPMG (2 firma), Ernst & Young'ın Türkiye temsilcisi olan Güney Bağımsız Denetim (2 firma) ve Deloitte'un Türkiye temsilcisi olan DRT Bağımsız Denetim (2 firma) tarafından toplam 11 firmanın denetlendiği tespit edilmiştir. Bu durum, Big Four denetim firmalarının toplam denetimlerin %27,5'ini gerçekleştirdiğini göstermektedir. Bu oran, Big Four firmalarının Türkiye'de önemli bir pazar payına sahip olduğunu ortaya koymakla birlikte, uluslararası gelişmiş piyasalarda gözlemlenen yüksek yoğunlaşma oranlarına kıyasla daha düşük bir düzeye işaret etmektedir. Bu bağlamda, Türkiye'de denetim piyasasının Big Four tarafından tamamen domine edilmediği, aksine yerel ve orta ölçekli denetim firmalarının da anlamlı bir piyasa payına sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Öte yandan, BDO Denet Bağımsız Denetim, Güreli Bağımsız Denetim ve Eren Bağımsız Denetim gibi orta ölçekli denetim firmalarının her birinin 3 firma denetlemesi, bu firmaların denetim piyasasında önemli bir rekabet gücüne sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca PKF International ve MGI Worldwide gibi uluslararası denetim ağlarına bağlı firmaların da piyasada yer alması, denetim sektörünün çok katmanlı ve uluslararası bağlantılara sahip bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, 2022 yılı denetim firmaları ve denetlenen firma dağılımı, Türkiye'de bağımsız denetim piyasasının orta düzeyde yoğunlaşma ve yüksek rekabet düzeyinin birlikte gözlemlendiği hibrit bir piyasa yapısına sahip olduğunu göstermektedir. Big Four denetim firmaları denetim kalitesi, kurumsal itibar ve uluslararası standartlara uyum açısından önemli bir rol üstlenirken, yerel ve orta ölçekli denetim firmalarının da toplam denetimlerin yaklaşık %72,5'ini gerçekleştirmesi, piyasanın rekabetçi yapısını koruduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu, Türkiye'de BIST'te işlem gören özellikle teknoloji ve orta ölçekli firmaların denetçi seçiminde yalnızca uluslararası denetim firmalarının itibarını değil, aynı zamanda maliyet etkinliği, sektörel uzmanlık ve operasyonel esneklik gibi faktörleri de dikkate aldığını göstermektedir. Bu durum, denetim piyasasında hem küresel hem de yerel aktörlerin birlikte faaliyet gösterdiği dengeli bir piyasa yapısının varlığına işaret etmektedir.

Araştırma kapsamında, Borsa İstanbul'da işlem gören Teknoloji ve Bilişim sektöründe faaliyetlerine devam eden 40 şirketin 2023 hesap dönemine ait bağımsız denetim raporları inelenerek raporlarda yer verilen kilit denetim konusu (KDK) sayıları belirlenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 6'da sunulmaktadır.

Tablo 6 incelendiğinde, 2023 hesap döneminde incelenen şirketlerin denetim raporlarında bulunan kilit denetim konusu sayısının 0 ile 4 arasında değiştiği görülmektedir. En düşük KDK sayısı 0 olup bu durum yalnızca ESCOM kodlu şirkette gözlemlenmiştir. Buna karşılık, ALTNY, DGATE, ONRYT, FORTE, KFEIN ve SDTTR başta olmak üzere toplam 8 şirkette 4 kilit denetim konusu raporlanmıştır. Bu bulgu, bazı şirketlerde denetim açısından daha fazla sayıda önemli risk alanının bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 6 : Şirketlerin 2023 yılı KDK Dağılımı

Sıra	BIST-Kodu	Unvanı	KDK sayısı	Sıra	BIST-Kodu	Unvanı	KDK sayısı
1	ALCTL	Alcatel Lucent Teletaş Telekomünikasyon A.Ş.	1	21	KAREL	Karel Elektronik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	2
2	ALTNY	Altınay Savunma Teknolojileri A.Ş.	4	22	KRONT	Kron Teknoloji A.Ş.	2
3	ARDYZ	Ard Grup Bilişim Teknolojileri A.Ş.	3	23	LINK	Link Bilgisayar Sistemleri Yazılımı Ve Donanımı Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	3

4	ARENA	Arena Bilgisayar Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	2	24	LOGO	Logo Yazılım Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	3
5	ASELS	Aselsan Elektronik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	2	25	MANAS	Manas Enerji Yönetimi Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	2
6	ATATP	Atp Yazılım Ve Teknoloji A.Ş.	3	26	MTRKS	Matriks Finansal Teknolojiler A.Ş.	2
7	AZTEK	Aztek Teknoloji Ürünleri Ticaret A.Ş.	1	27	MIATK	Mia Teknoloji A.Ş.	1
8	BINBN	Bin Ulaşım Ve Akıllı Şehir Teknolojileri A.Ş.	3	28	MOBTL	Mobitel İletişim Hizmetleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	2
9	DGATE	Datagate Bilgisayar Malzemeleri Ticaret A.Ş.	4	29	NETAS	Netaş Telekomünikasyon A.Ş.	1
10	DESPC	Despec Bilgisayar Pazarlama Ve Ticaret A.Ş.	3	30	OBASE	Obase Bilgisayar Ve Danışmanlık Hizmetleri Ticaret A.Ş.	3
11	DOFRB	Dof Robotik Sanayi A.Ş.	1	31	ODINE	Odine Solutions Teknoloji Ticaret Ve Sanayi A.Ş.	1
12	EDATA	E-Data Teknoloji Pazarlama A.Ş.	2	32	ONRYT	Onur Yüksek Teknoloji A.Ş.	4
13	ESCOM	Escort Teknoloji Yatırım A.Ş.	0	33	PAPIL	Papilon Savunma Teknoloji Ve Ticaret A.Ş.	2
14	FONET	Fonet Bilgi Teknolojileri A.Ş.	3	34	PATEK	Pasifik Teknoloji A.Ş.	3
15	FORTE	Forte Bilgi İletişim Teknolojileri Ve Savunma Sanayi A.Ş.	4	35	PENTA	Penta Teknoloji Ürünleri Dağıtım Ticaret A.Ş.	1
16	HTTBT	Hitit Bilgisayar Hizmetleri A.Ş.	2	36	PKART	Plastikkart Akıllı Kart İletişim Sistemleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	2
17	INGRM	Ingram Micro Bilişim Sistemleri A.Ş.	1	37	REEDR	Reeder Teknoloji Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	2
18	INDES	İndeks Bilgisayar Sistemleri Mühendislik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	3	38	SDTTR	Sdt Uzay Ve Savunma Teknolojileri A.Ş.	4
19	İNTEK	İnnosa Teknoloji A.Ş.	2	39	SMART	Smartiks Yazılım A.Ş.	3
20	KFEIN	Kafein Yazılım Hizmetleri Ticaret A.Ş.	4	40	VBTYZ	Vbt Yazılım A.Ş.	3

Şirketlerin KDK sayılarının dağılımı incelendiğinde, en yüksek yoğunluğun 3 kilit denetim konusu etrafında toplandığı görülmektedir. Nitekim, toplam 40 şirketin 13'ünde (%32,5) üç adet kilit denetim konusu raporlanmıştır. Bunu sırasıyla, 11 şirket (%27,5) ile 2 kilit denetim konusu ve 8 şirket (%20,0) ile 4 kilit denetim konusu izlemektedir. Öte yandan, yalnızca 7 şirkette (%17,5) bir adet kilit denetim konusu raporlanmıştır.

Elde edilen bu bulgular, 2023 hesap döneminde bağımsız denetim raporlarının büyük çoğunluğunda birden fazla kilit denetim konusuna yer verildiğini göstermektedir. Özellikle şirketlerin %80'inde iki veya daha fazla kilit denetim konusunun raporlanmış olması, denetçilerin finansal tablolar açısından önemli risk ve muhakeme gerektiren alanları daha kapsamlı biçimde değerlendirdiğini ortaya koymaktadır.

Bu durum, yüksek enflasyon ortamının finansal raporlama süreçleri üzerindeki etkilerinin artması, finansal tabloların enflasyona göre düzeltilmesi sürecinde kullanılan varsayım ve tahminlerin önem kazanması ve buna bağlı olarak denetim riskinin artması ile açıklanabilir. Dolayısıyla, 2023 yılında kilit denetim konularının sayısındaki ve çeşitliliğindeki artış, denetim raporlarının bilgi değerinin ve şeffaflığının arttığını göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, 2023 hesap döneminde Teknoloji ve Bilişim sektöründe faaliyette bulunan şirketlerin denetim raporlarında kilit denetim konularının yaygın ve sistematik bir şekilde raporlandığı ve bu konuların finansal raporlama sürecinde önemli risk alanlarını yansıttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 7' ye göre 2023 yılı itibarıyla 19 bağımsız denetim firması tarafından 40 firmanın denetlendiği görülmektedir. 2022 yılında 20 denetim firması tarafından 40 firmanın denetlendiği dikkate alındığında, denetlenen firma sayısının sabit kaldığı, ancak denetim firması sayısında sınırlı bir azalma olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, belirli denetim firmalarının müşteri portföyünü artırdığına ve piyasada görece yoğunlaşmanın hafif şekilde arttığına işaret etmektedir.

Tablo 7: 2023 yılı Denetim Firmaları ve Denetlenen Firma Dağılımı

Sıra	Denetim Firması	Denetlenen Firma Sayısı	Denetlenen Firmanın BIST kodu
1	ANIL Bağımsız Denetim	1	MTKRS
2	ANY PARTNERS Bağımsız Denetim	1	ONRYT
3	BDO DENET Bağımsız Denetim	2	ODINE, PKART
4	DENEYİM Bağımsız Denetim	2	ARDYZ, PATEK
5	DENGE ANKARA Bağımsız Denetim	1	EDATA
6	DRT -Deloitte Bağımsız Denetim	2	ALCTL, LOGO
7	EREN Bağımsız Denetim	3	ALTNY, BINBN, FONET
8	FİNANSAL EKSEN Bağımsız Denetim	2	MANAS, REEDR
9	GÜNEY Bağımsız Denetim (E&Y)	1	INGRM,
10	GÜRELİ Bağımsız Denetim	4	ATATP, DGATE, DESPC, INDES
11	HSY Bağımsız Denetim	1	LINK
12	KARAR Bağımsız Denetim	1	MIATK
13	KAVRAM Bağımsız Denetim	4	KFEIN, KRONT, OBASE, VBTYZ
14	KPMG Bağımsız Denetim	2	AZTEK, NETAS
15	PKF ADAY Bağımsız Denetim	2	DOFRB, ESCOM
16	PwC Bağımsız Denetim	6	ARENA, HTTBT, INTEK, KAREL, PAPIL, PENTA
17	RAM Bağımsız Denetim	2	FORTE, SDTTR
18	REHBER Bağımsız Denetim	1	SMART
19	YEDİTEPE Bağımsız Denetim	2	ASELS, MOBTL

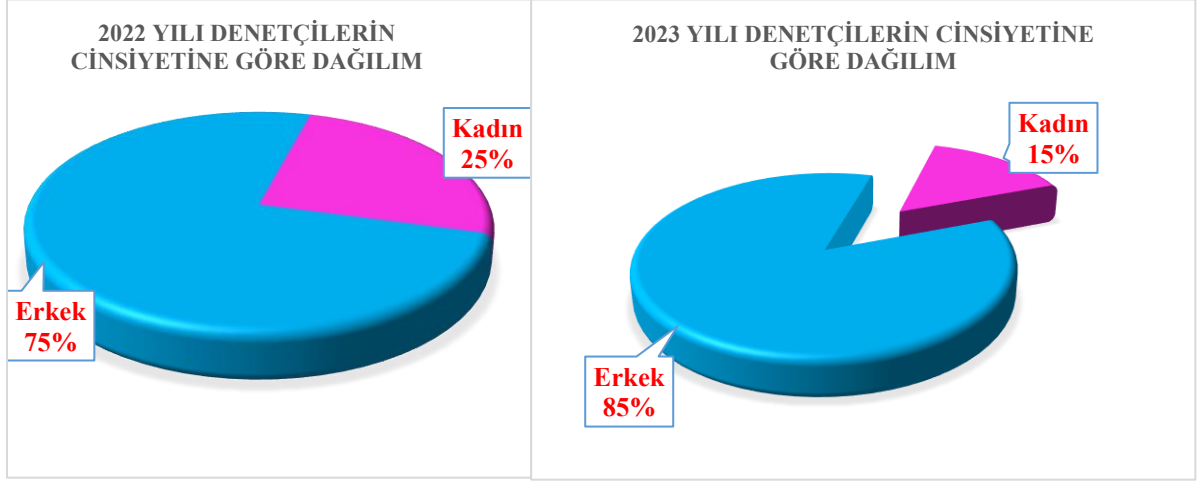
Denetlenen firma sayısı açısından en yüksek pay 6 firma ile PwC Bağımsız Denetim'e aittir. PwC'yi 4'er firma ile Güreli Bağımsız Denetim ve Kavram Bağımsız Denetim izlemektedir. PwC'nin toplam denetimlerin %15'ini (6/40) gerçekleştirmesi, firmanın Türkiye'de denetim piyasasındaki lider konumunu güçlendirdiğini göstermektedir.

Orta ölçekli denetim firmalarından Eren Bağımsız Denetim (3 firma), BDO Denet (2 firma), PKF International ağına bağlı PKF Aday (2 firma) ve RAM Bağımsız Denetim (2 firma) gibi firmaların da anlamlı müşteri portföyüne sahip olması, piyasanın rekabetçi yapısını koruduğunu göstermektedir.

2022 ve 2023 yılları birlikte değerlendirildiğinde, Türkiye'de bağımsız denetim piyasasının orta düzeyde yoğunlaşmış, ancak rekabetçi yapısını koruyan hibrit bir piyasa modeli sergilediği görülmektedir. Big Four firmaları denetim kalitesi ve kurumsal itibar açısından önemli bir konumda

bulunmakla birlikte, toplam pazarın yaklaşık %72,5'inin yerel ve orta ölçekli denetim firmaları tarafından gerçekleştirilmesi, piyasada güçlü bir rekabet ortamının varlığını ortaya koymaktadır.

Bu sonuçlar, BIST'te işlem gören özellikle teknoloji ve orta ölçekli firmaların denetçi seçiminde yalnızca küresel marka değerini değil; maliyet etkinliği, sektörel uzmanlık ve operasyonel esneklik gibi faktörleri de dikkate aldığını göstermektedir. Dolayısıyla 2022–2023 döneminde Türkiye'de denetim piyasasında yapısal bir kırılma değil, istikrarlı ve dengeli bir dağılım gözlemlenmektedir.

Şekil 1: Yıllar İtibariyle Denetçilerin Cinsiyet Dağılımı

2022 yılı verilerine göre denetçilerin %75'i erkek, %25'i kadın denetçilerden oluşmaktadır. Bu dağılım, bağımsız denetim mesleğinde erkek denetçilerin açık bir çoğunluğa sahip olduğunu, ancak kadın denetçilerin de dörtte birlik bir temsil oranına ulaştığını göstermektedir. %25'lik kadın temsil oranı, denetim mesleğinde kadınların varlığının belirgin olmakla birlikte henüz eşit temsile ulaşmadığını ortaya koymaktadır.

Bu durum, muhasebe ve denetim mesleklerinde kadın istihdamının tarihsel olarak artış eğiliminde olmasına rağmen, üst düzey ve sorumluluk gerektiren denetim rollerinde erkek egemen yapının devam ettiğini gösteren literatür ile uyumludur. Denetim mesleğinin yoğun iş yükü, uzun çalışma saatleri ve kariyer ilerleme süreçlerindeki yapısal engeller, kadın temsil oranını sınırlayan faktörler arasında değerlendirilmektedir.

2023 yılı verileri incelendiğinde, erkek denetçilerin oranının %85'e yükseldiği, kadın denetçilerin oranının ise %15'e gerilediği görülmektedir. Bu değişim, denetim mesleğinde cinsiyet temsili açısından erkek denetçiler lehine belirgin bir artış olduğunu göstermektedir.

Kadın denetçilerin temsil oranındaki 10 yüzde puanlık düşüş (%25'ten %15'e), denetim faaliyetlerinde kadın temsiline göreli olarak zayıfladığını ve denetim mesleğinde cinsiyet dengesinin erkekler lehine daha da bozulduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, özellikle kıdemli denetçi veya sorumlu denetçi pozisyonlarında kadınların temsiline sınırlı olabileceğine işaret etmektedir.

Denetim literatüründe cinsiyet çeşitliliğinin denetim kalitesi ile ilişkili olduğu yönünde önemli bulgular bulunmaktadır. Kadın denetçilerin genellikle daha yüksek mesleki şüphecilik düzeyi, daha düşük risk toleransı ve daha titiz denetim yaklaşımı sergiledikleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda, denetim ekiplerinde cinsiyet çeşitliliğinin artması denetim kalitesini artırıcı bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Ancak elde edilen bulgular, incelenen örneklem kapsamında bağımsız denetim faaliyetlerinin büyük ölçüde erkek denetçiler tarafından yürütüldüğünü ve kadın denetçilerin temsil oranının sınırlı kaldığını göstermektedir. Bu durum, denetim mesleğinde cinsiyet temelli yapısal eşitsizliklerin devam ettiğine işaret etmektedir.

Bağımsız denetim raporlarının kilit denetim konuları başlığı altında yapılan içerik analizi sonucunda 2022-2023 yıllarına ait toplam 78 denetim raporunda 174 adet kilit denetim konusu tespit edilmiştir. Tespit edilen konular 15 başlık altında sınıflandırılmıştır.

Tablo 8 incelendiğinde 2022 ve 2023 yıllarına ilişkin kilit denetim konularının (KDK) dağılımı, denetçilerin en fazla odaklandığı alanların hasılatın muhasebeleştirilmesi, enflasyon muhasebesi uygulamaları ve aktifleştirilen geliştirme maliyetleri olduğu görülmektedir. Toplam KDK sayısı 2022 yılında 81 iken, 2023 yılında 93'e yükselmiştir. Bu artış (%14,8), denetim kapsamının genişlediğini ve finansal raporlamadaki belirsizlik ve risk alanlarının arttığını göstermektedir.

Tablo 8: Kilit Denetim Konularının Yüzdesele Dağılımı

KDK Konuları	2023 yılı KDK Sayıları	Frekans (%)	2022 yılı KDK Sayıları	Frekans (%)
Hasılat (muhasebeleştirilmesi, denetlenmesi, kaydedilmesi, dönemselliği)	32	34,41	32	39,51
TMS-29 (Enflasyon Muhasebesi Uygulaması)	24	25,81	1	1,23
Geliştirme Maliyetleri	14	15,05	13	16,05
Ticari Alacaklar	7	7,53	8	9,88
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	2	2,15	5	6,17
Şerefiye	2	2,15	5	6,17
Stoklar	3	3,23	3	3,70
İlişkili Taraf	2	2,15	3	3,70
Gerçeğe Uygun Değer	4	4,30	2	2,47
Maddi Duran Varlıklar	2	2,15	2	2,47
Finansal Borçlar	-	-	2	2,47
Ticari Borçlar	-	-	2	2,47
Ciro Primi, satış indirimleri	1	1,08	1	1,23
Nakit ve Nakit Benzerleri	-	-	1	1,23
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar	-	-	1	1,23
Toplam	93	100,00	81	100,00

Bulgular sadece KDK sayısında değil, aynı zamanda içerik yapısında da önemli bir değişim olduğunu göstermektedir. 2022 yılında KDK'lar ağırlıklı olarak hasılat ve geliştirme maliyetleri gibi klasik denetim alanlarında yoğunlaşırken, 2023 yılında enflasyon muhasebesi uygulamasının belirgin şekilde öne çıktığı görülmektedir. Bu durum, düzenleyici değişimlerin denetim raporlarının içerik yapısını doğrudan etkilediğini göstermektedir.

Tablo 9: 2022–2023 Yılları KDK sayılarının Tanımlayıcı İstatistikler Açısından Karşılaştırmalı Analizi

Gösterge	Yıllar	
	2022	2023
Ortalama	2,03	2,35
Medyan	2	2,5
Minimum	0 (2 şirket)	0 (1 şirket)
Maksimum	5 (1 şirket)	4 (8 şirket)
Std. Sapma	1,10	1,07

Tablo 9' göre veriler, 2023 yılında ortalama KDK sayısının 0,32 puan arttığını göstermektedir. Medyan değer 2'den 2,5'e yükselmesi, dağılımın üst sınıra doğru kaydığını göstermektedir. 2022 yılında en yaygın KDK sayısı 2 iken (%40), 2023 yılında en yaygın değer 3'e (%32,5) yükselmiştir.

Standart sapma değerlerinin birbirine oldukça yakın olması (2022: 1,10; 2023: 1,07), sektör genelindeki dağılım yapısının benzerliğini koruduğunu; ancak merkezi eğilimin yukarı yönlü kaydığını göstermektedir.

- 0 KDK raporlayan şirket sayısı 2022’de 2 iken 2023’te 1’e düşmüştür.
- 3 ve üzeri KDK raporlayan şirket oranı 2022’de %27,5 iken (11 şirket), 2023’te %52,5’e (21 şirket) yükselmiştir.
- 2022 yılında yalnızca 1 şirket 5 KDK raporlamışken, 2023’te 4 KDK raporlayan şirket sayısı 8’e çıkmıştır.

Bu bulgular, 2023 yılında denetim raporlarının içerik bakımından daha kapsamlı hale geldiğini göstermektedir.

Hasılatın muhasebeleştirilmesi; hasılat, her iki yılda da en yüksek frekansa sahip kilit denetim konusu olmuştur. 2022 yılında 32 KDK (%39,51), 2023 yılında ise yine 32 KDK (%34,41) hasılat ile ilişkilidir. Oransal olarak sınırlı bir azalma görülmesine rağmen, mutlak sayının sabit kalması hasılatın denetim açısından en kritik alan olmaya devam ettiğini göstermektedir. Bu durumun temel nedeni, hasılatın finansal performansın en önemli göstergelerinden biri olması ve yönetim tarafından manipülasyona en açık kalemlerden biri olarak kabul edilmesidir. Özellikle teknoloji ve yazılım sektöründe uzun vadeli sözleşmeler, proje bazlı gelirler ve dönersellik varsayımları, denetçiler açısından önemli risk alanları oluşturmaktadır. Bu bulgu, denetim literatüründe hasılatın en yaygın kilit denetim konusu olduğu yönündeki uluslararası ampirik çalışmalarla da uyumludur.

TMS-29 Enflasyon muhasebesi; 2023 yılında en dikkat çekici değişim, TMS-29 Enflasyon Muhasebesi uygulamasına ilişkin kilit denetim konularında yaşanmıştır. 2022 yılında yalnızca 1 (%1,23) olan TMS-29 kaynaklı KDK sayısı, 2023 yılında 24’e (%25,81) yükselmiştir. Bu artış, Türkiye’de yüksek enflasyon ortamının finansal raporlama üzerindeki etkilerinin denetim sürecine doğrudan yansımaları olduğunu göstermektedir.

Enflasyon muhasebesi uygulaması;

- Finansal tabloların yeniden düzenlenmesini gerektirmesi,
- Parasal ve parasal olmayan kalemlerin ayrıştırılmasını zorunlu kılması,
- Önemli ölçüde yönetim tahmini ve varsayım içermesi

nedeniyle denetçiler açısından yüksek riskli bir alan olarak değerlendirilmektedir. Bu bulgu, makroekonomik koşulların denetim risklerini doğrudan etkilediğini göstermesi bakımından önemlidir.

Geliştirme maliyetleri, her iki yılda da önemli bir kilit denetim konusu olmaya devam etmiştir. 2022 yılında 13 (%16,05), 2023 yılında ise 14 (%15,05) olarak raporlanmıştır. Bu sonuç, özellikle teknoloji ve yazılım sektöründe faaliyet gösteren firmaların geliştirme maliyetlerini aktifleştirme sürecinin önemli ölçüde yönetim muhakemesi içermesi nedeniyle denetim açısından yüksek risk taşıdığını göstermektedir.

Geliştirme maliyetlerinin aktifleştirilmesi süreci;

- Teknik uygulanabilirlik değerlendirmesi,
- Gelecekte ekonomik fayda beklentisi,
- Faydalı ömür tahmini

gibi öznel değerlendirmeler içerdiğinden denetçiler tarafından yakından incelenmektedir.

Finansal varlık ve yükümlülüklerle ilişkin KDK’lar da görece azalma; ticari alacaklar, maddi olmayan duran varlıklar ve şerefiye gibi kalemlere ilişkin KDK sayısında 2023 yılında azalma görülmüştür. Örneğin: Ticari alacaklar: %9,88’den %7,53’e düşmüştür. Maddi olmayan duran varlıklar: %6,17’den %2,15’e düşmüştür. Şerefiye: %6,17’den %2,15’e düşmüştür. Bu azalış, denetim odağının geleneksel finansal raporlama risklerinden enflasyon muhasebesi gibi yeni ortaya çıkan sistematik risk alanlarına kaydığını göstermektedir.

Gerçeğe uygun değer ölçümlerine ilişkin KDK sayısı 2022 yılında 2 (%2,47) iken, 2023 yılında 4’e (%4,30) yükselmiştir. Bu artış, finansal raporlamada piyasa bazlı değerlendirilmenin daha fazla kullanılmaya başlanmasının bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

Gerçeğe uygun değer ölçümleri genellikle;

- Yönetim tahminlerine dayanması,
- Piyasa verilerine erişimin sınırlı olması,
- Model bazlı değerlendirilmesi

nedeniyle yüksek denetim riski içermektedir.

2022 ve 2023 yılları birlikte değerlendirildiğinde, kilit denetim konularının dağılımında önemli yapısal değişiklikler gözlemlenmiştir. Bu değişimin en temel nedeni, Türkiye’de 2023 yılında yeniden uygulanmaya başlanan enflasyon muhasebesidir.

Kısaca özetlenecek olursa; hasılat, her iki yılda da en önemli kilit denetim konusu olmaya devam etmiştir. Enflasyon muhasebesi, 2023 yılında denetim sürecinin en kritik ikinci alanı haline gelmiştir. Geliştirme maliyetleri, teknoloji firmalarına özgü önemli bir denetim riski olarak istikrarlı önemini korumuştur. Denetim odağı, geleneksel bilanço kalemlerinden makroekonomik risklere doğru kaymıştır. Toplam kilit denetim konusu sayısının artması, denetim sürecinin daha kapsamlı ve risk odaklı hale geldiğini göstermektedir. Bu bulgular, denetçilerin kilit denetim konularını belirlerken hem firma düzeyindeki muhasebe tahminlerini hem de makroekonomik koşulları dikkate aldığını göstermektedir. Özellikle 2023 yılında enflasyon muhasebesinin kilit denetim konuları içindeki payının %25,81’e yükselmesi, denetim risklerinin yalnızca firma içi muhasebe uygulamalarından değil, aynı zamanda ülke düzeyindeki ekonomik koşullardan da önemli ölçüde etkilendiğini ortaya koymaktadır. 2022–2023 döneminde kilit denetim konularının yapısı incelendiğinde, denetim odağının gelir muhasebesi ve geliştirme maliyetleri gibi geleneksel risk alanlarının yanı sıra, enflasyon muhasebesi gibi makroekonomik kaynaklı yeni risk alanlarını da kapsayacak şekilde genişlediği ve denetim sürecinin daha risk odaklı bir yapıya evrildiği anlaşılmaktadır.

6. Tartışma

Bu çalışmada elde edilen bulgular, 2023 yılı itibarıyla yeniden uygulamaya konulan TMS 29 – Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı’nın, bağımsız denetim raporlarında yer alan kilit denetim konuları (KDK) üzerinde anlamlı ve çok boyutlu etkiler yarattığını ortaya koymaktadır. Bulgular, enflasyon muhasebesinin KDK olarak raporlanmasının beklenen bir sonuç olduğunu doğrulamakla birlikte, bu etkinin yalnızca belirli bir konunun raporlanması ile sınırlı kalmadığını, aynı zamanda KDK sayısı ve içerik yapısında da önemli değişimlere yol açtığını göstermektedir.

Öncelikle, KDK sayısında gözlemlenen artış, denetim riski modeli çerçevesinde değerlendirildiğinde anlamlı bir bulgu sunmaktadır. Literatürde finansal raporlama karmaşıklığındaki artışın, önemli yanlışlık riskini yükselttiği ve buna bağlı olarak denetçilerin daha kapsamlı denetim prosedürleri uygulamasına neden olduğu ifade edilmektedir (DeFond ve Zhang, 2014; Knechel ve Salterio, 2016). Çalışmada elde edilen sonuçlar, yüksek enflasyon ortamının finansal tablo kalemlerinde belirsizlikleri artırarak denetim riskini yükselttiğini ve bunun doğal bir sonucu olarak denetçilerin daha fazla sayıda kilit denetim konusunu raporladığını göstermektedir. Bu bulgu, düzenleyici değişimlerin denetim raporlarının kapsamını genişlettiğine ilişkin literatürde yer alan çalışmalarla da uyumludur (Köhler ve ark., 2020).

Çalışmadan elde edilen bulgular yalnızca nicel bir artışı değil, aynı zamanda KDK’ların içerik yapısında önemli bir dönüşümü de ortaya koymaktadır. 2022 yılında KDK’ların büyük ölçüde hasılat, geliştirme maliyetleri ve ticari alacaklar gibi geleneksel risk alanlarında yoğunlaştığı tespit edilirken, 2023 yılında enflasyon muhasebesinin KDK’lar içerisinde belirgin bir şekilde öne çıktığı görülmektedir. Denetim raporlarının yalnızca firma içi finansal riskleri değil, aynı zamanda makroekonomik ve düzenleyici kaynaklı riskleri de yansıtmaya başladığını göstermektedir. Bu bulgu, KDK açıklamalarının yatırımcıların dikkatini önemli risk alanlarına yönlendirdiğini ortaya koyan çalışmalarla örtüşmektedir (Christensen ve ark., 2014; Sirois ve ark., 2018).

Analiz sonuçları, ajans teorisi perspektifinden değerlendirildiğinde de önemli çıkarımlar sunmaktadır. Ajans teorisine göre yöneticiler ile yatırımcılar arasındaki bilgi asimetrisi, finansal raporlamada şeffaflık mekanizmalarının önemini artırmaktadır (Jensen ve Meckling, 2019). KDK uygulaması, denetçilerin

kritik risk alanlarını kamuya açıklaması yoluyla bu bilgi asimetrisini azaltan önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir. Çalışmada enflasyon muhasebesinin KDK olarak raporlanması, özellikle yüksek enflasyon ortamında finansal tabloların güvenilirliğine ilişkin belirsizliklerin arttığını ve denetçilerin bu belirsizlikleri yatırımcılara açık bir şekilde iletme ihtiyacı duyduğunu göstermektedir. Bu durum, KDK'ların finansal raporlamada şeffaflığı artırıcı rolünü desteklemektedir (Reid ve ark., 2019).

Diğer taraftan, çalışmada elde edilen bulgular, mevcut literatürle karşılaştırıldığında önemli ölçüde tutarlılık göstermektedir. Türkiye bağlamında yapılan güncel çalışmalar, TMS 29'un 2023 yılında sıklıkla KDK olarak raporlandığını ortaya koymaktadır (İşbil, 2025; Yaylalı, 2025). Ancak bu çalışmalar genellikle betimsel nitelikte olup, dönemler arası karşılaştırmalı ve istatistiksel analizler sınırlı düzeyde kalmaktadır. Bu çalışma ise söz konusu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlılığını ortaya koyarak literatüre metodolojik açıdan katkı sağlamaktadır.

Bulguların uygulamaya yönelik sonuçları da dikkat çekicidir. Elde edilen sonuçlar, yüksek enflasyon ortamlarında denetçilerin daha fazla mesleki muhakeme kullanmak zorunda kaldığını ve denetim raporlarının daha kapsamlı hale geldiğini göstermektedir. Bu kanıt, denetim raporlarının bilgi değerini artırmakla birlikte, denetim sürecinin karmaşıklığını da yükseltmektedir. Özellikle finansal tabloların yeniden ifade edilmesi, parasal olmayan kalemlerin düzeltilmesi ve endeksleme süreçleri, denetim sürecinde önemli muhakeme alanları yaratmaktadır. Dolayısıyla, enflasyon muhasebesi uygulamasının yalnızca muhasebe sürecini değil, aynı zamanda denetim sürecinin doğasını da dönüştürdüğü söylenebilir.

Sonuç olarak, bu çalışmadan elde edilen bulgular, enflasyon muhasebesinin bağımsız denetim raporları üzerindeki etkisinin çok boyutlu olduğunu ve yalnızca belirli bir KDK'nın ortaya çıkması ile sınırlı kalmayıp, denetim raporlarının genel yapısını, kapsamını ve içerik dağılımını önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir. Bu yönüyle çalışma, düzenleyici değişimlerin denetim raporlaması üzerindeki etkisini ortaya koyarak literatüre teorik ve ampirik katkı sunmaktadır.

7. Sonuç ve Değerlendirme

Çalışmada, Türkiye'de 2023 yılı itibarıyla yeniden uygulanmaya başlanan TMS 29 – Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı'nın, bağımsız denetim raporlarında yer alan kilit denetim konuları (KDK) üzerindeki etkisi ampirik olarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular, enflasyon muhasebesinin denetim raporları üzerindeki etkisinin sadece belirli bir konunun raporlanması ile sınırlı kalmadığını, aynı zamanda KDK sayısı, dağılımı ve içerik yapısı üzerinde de anlamlı değişimlere yol açtığını ortaya koymaktadır.

Çalışma bulguları, 2023 yılında KDK sayısında istatistiksel olarak anlamlı bir artış olduğunu ve bu artışın orta düzeyde bir etki büyüklüğüne sahip olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, yüksek enflasyon ortamının finansal raporlama süreçlerinde belirsizliği artırarak denetim riskini yükselttiği ve buna bağlı olarak denetçilerin daha fazla sayıda kritik alanı raporlamasına neden olduğu yönündeki tartışma bulgularını desteklemektedir (DeFond ve Zhang, 2014; Knechel ve Salterio, 2016). Dolayısıyla, enflasyon muhasebesinin uygulanması, denetim sürecinde mesleki muhakeme gereksinimini artıran önemli bir faktör olarak öne çıkmaktadır.

Çalışmada elde edilen bulgular yalnızca nicel bir artışı değil, aynı zamanda KDK'ların içerik yapısında da önemli bir dönüşümü ortaya koymaktadır. 2022 yılında KDK'lar ağırlıklı olarak hasılat ve geliştirme maliyetleri gibi geleneksel denetim alanlarında yoğunlaşırken, 2023 yılında enflasyon muhasebesi uygulamasının belirgin biçimde öne çıktığı tespit edilmiştir. Bu kanıt, denetim raporlarının işletme içi riskleri değil, aynı zamanda makroekonomik ve düzenleyici kaynaklı riskleri de yansıtmaya başladığını göstermektedir. Bu bulgu, KDK açıklamalarının finansal tablo kullanıcılarının dikkatini önemli risk alanlarına yönlendirdiğini ortaya koyan literatür ile uyumludur (Christensen ve ark., 2014; Sirois ve ark., 2018).

Çalışmanın sonuçları, ajans teorisi perspektifinden değerlendirildiğinde de anlamlıdır. KDK'ların raporlanması, yöneticiler ile yatırımcılar arasındaki bilgi asimetrisini azaltan önemli bir mekanizma olarak işlev görmektedir (Jensen ve Meckling, 2019). Enflasyon muhasebesinin KDK olarak raporlanması, özellikle yüksek enflasyon ortamında finansal tabloların güvenilirliğine ilişkin belirsizliklerin arttığını ve denetçilerin bu belirsizlikleri şeffaf biçimde raporlama ihtiyacı duyduğunu

göstermektedir. Bu veride, denetim raporlarının bilgi değerinin arttığını ve yatırımcılar açısından daha açıklayıcı hale geldiğini ortaya koymaktadır (Reid ve ark., 2019).

Çalışma bulguları, Türkiye bağlamında yapılan güncel çalışmalarla da paralellik göstermektedir. TMS 29'un 2023 yılında sıklıkla KDK olarak raporlandığı daha önceki çalışmalar tarafından ortaya konmuştur (İşbil, 2025; Yaylalı, 2025). Ancak bu çalışma, söz konusu ilişkinin yalnızca varlığını göstermekle kalmayıp, bu etkinin istatistiksel olarak anlamlılığını ortaya koyarak ve dönemler arası karşılaştırmalı analiz sunarak literatüre ek katkı sağlamaktadır. Bu yönüyle çalışma, enflasyon muhasebesi ile denetim raporlaması arasındaki ilişkiyi daha sistematik bir çerçevede ele almaktadır.

Uygulama açısından değerlendirildiğinde, elde edilen bulgular denetçilerin yüksek enflasyon ortamlarında daha kapsamlı raporlama yapma eğiliminde olduklarını göstermektedir. Enflasyon muhasebesinin uygulanması; finansal tabloların yeniden düzenlenmesi, parasal ve parasal olmayan kalemlerin ayrıştırılması ve çeşitli tahmin süreçlerinin kullanılmasını gerektirdiğinden, denetim sürecinin karmaşıklığını artırmaktadır. Bu durum, denetçilerin daha fazla mesleki muhakeme kullanmasına ve daha fazla sayıda KDK raporlamasına neden olmaktadır.

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır. Araştırma yalnızca Borsa İstanbul'da işlem gören teknoloji ve bilişim sektörü şirketleri ile sınırlıdır. Farklı sektörlerde yapılacak çalışmalar, enflasyon muhasebesinin KDK üzerindeki etkisinin sektörler arası farklılıklarını ortaya koyabilir. Ayrıca çalışma iki yıllık bir dönemi kapsamakta olup, daha uzun dönemli analizler düzenleyici değişimlerin etkilerinin daha kapsamlı değerlendirilmesine katkı sağlayabilir.

Gelecek çalışmalar açısından, enflasyon muhasebesinin KDK'ların niteliği üzerindeki etkilerinin daha detaylı içerik analizi yöntemleri ile incelenmesi, denetim firması özellikleri (örneğin Big Four etkisi) ile ilişkilendirilmesi ve yatırımcı davranışları üzerindeki etkilerinin analiz edilmesi literatüre önemli katkılar sağlayabilir.

Sonuç olarak, bu çalışma enflasyon muhasebesinin bağımsız denetim raporları üzerindeki etkisinin çok boyutlu olduğunu ve denetim raporlarının hem nicel hem de nitel yapısını önemli ölçüde dönüştürdüğünü ortaya koymaktadır. Bu yönüyle çalışma, düzenleyici değişimlerin denetim raporlaması üzerindeki etkisini ampirik bulgularla ortaya koyarak literatüre teorik ve uygulamaya yönelik katkı sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, N., ve Bülbül, S. (2019). Bağımsız denetçi raporlarında kilit denetim konularının bildirilmesinde BIST 100 şirketlerindeki ilk uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 18(56), 1–24.
- Arzova, S. B., ve Şahin, B. Ş. (2020). ISA 701 (BDS 701) Kilit denetim konuları: BIST 30, BIST 50 VE BIST 100 endekslerinde yer alan finans kurumlarına yönelik analiz. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 20(60), 75-94.
- Atay, M. S., ve Çeltikci, N. P. (2021). Kilit denetim konuları (KDK) bildirimlerinin içerik analizi yöntemiyle incelenmesi: Borsa İstanbul (BIST-100) şirketleri üzerine bir araştırma. *Mali Çözüm Dergisi*, 31, 113-142., (89), 45–62.
- Aytaç, A., & Gençoğlu, Ü. G. (2020). Key audit matters: A perspective based on bibliometric analysis. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 22(3), 547-562.
- Bedard, J. C., Gonthier-Besacier, N., & Schatt, A. (2019). Consequences of expanded audit reports: Evidence from the justifications of assessments in France. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 38(3), 23–45. <https://doi.org/10.2308/ajpt-52339>
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27–40. <https://doi.org/10.3316/ORJ0902027>
- Christensen, B. E., Glover, S. M., & Wolfe, C. J. (2014). Do critical audit matter paragraphs improve audit report usefulness? Experimental evidence. *The Accounting Review*, 89(2), 699–733. <https://doi.org/10.2308/ajpt-50793>

- DeFond, M., & Zhang, J. (2014). A review of archival auditing research. *Journal of Accounting and Economics*, 58(2–3), 275–326. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2014.09.002>
- Durmuş, A. F., Temelli, F., ve Aksüt, A. (2025). Kilit denetim konuları hakkında yapılan makalelerin bilim haritalama tekniği ile bibliyometrik analizi: Web of Science örneği. *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi*, 9(9/1), 66-95.
- Ferreira, C., & Morais, A. I. (2019). Analysis of the relationship between company characteristics and key audit matters disclosed. *Revista Contabilidade & Finanças*, 31, 262-274. <https://doi.org/10.1590/1808-057x201909040>
- Genç, E. G., & Erdem, B. (2021). The analysis of the relationship between key audit matters (KAM) and firm characteristics: the case of Turkey. *EMAJ: Emerging Markets Journal*, 11(1), 60-66.
- Ghasemi, A., & Zahediasl, S. (2012). Normality tests for statistical analysis. *International Journal of Endocrinology and Metabolism*, 10(2), 486–489. <https://doi.org/10.5812/ijem.3505>
- Gökgöz, A. (2018). Kilit Denetim Konularının Bağımsız Denetçi Raporunda Bildirilmesi ve Borsa İstanbul'da İşlem Gören İşletmeler Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 4(2), 126-138.
- Gutierrez, E., Minutti-Meza, M., Tatum, K. W., & Vulcheva, M. (2018). Consequences of adopting an expanded auditor's report in the United Kingdom. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 37(1), 225–252. <https://doi.org/10.1007/s11142-018-9464-0>
- Grosu, M., Robu, I. B., & Istrate, C. (2020). The Quality of Financial Audit Missions by Reporting the Key Audit Matters. *Audit Financiar*, 18(157). <https://doi.org/10.20869/AUDITF/2020/157/005>
- Healy, P. M., & Palepus, K. G. (2001). Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: A review. *Journal of Accounting and Economics*, 31(1–3), 405–440. [https://doi.org/10.1016/S0165-4101\(01\)00018-0](https://doi.org/10.1016/S0165-4101(01)00018-0)
- IAASB. (2015). *ISA 701: Communicating Key Audit Matters in the Independent Auditor's Report*. International Auditing and Assurance Standards Board.
- İşbil, N. (2025). " TMS 29-Yüksek enflasyonlu ekonomilerde finansal raporlama" standardının kilit denetim konusu olarak belirlenmesi: BİST 100 şirketleri üzerine bir araştırma. *Financial Analysis/Mali Çözüm Dergisi*, 35(190). 1297–1316.
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1919). *Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure*. In *Corporate governance* (pp. 77-132). Gower.
- Jarque, C. M., & Bera, A. K. (1987). A test for normality of observations and regression residuals. *International Statistical Review*, 55(2), 163–172. <https://doi.org/10.2307/1403192>
- Kavut, F. L., ve Güngör, N. (2018). Bağımsız denetimde kilit denetim konuları: BİST-100 şirketlerinin 2017 yılı analizi. *Journal of Accounting Institute*, 16(59), 59-70.
- Knechel, W. R., & Salterio, S. (2016). *Auditing: Assurance and risk*. Routledge.
- KGK. (2017). *BDS 701 – Bağımsız denetçi raporunda kilit denetim konularının bildirilmesi*. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. <https://www.kgk.gov.tr>
- Köhler, A., Ratzinger-Sakel, N., & Theis, J. (2020). The effects of key audit matters on the auditor's report: Evidence from Germany. *International Journal of Auditing*, 24(2), 270–291. <https://doi.org/10.1111/ijau.12193>
- Lennox, C. S., Schmidt, J. J., & Thompson, A. M. (2023). Why are expanded audit reports not informative to investors? Evidence from the United Kingdom. *Review of Accounting Studies*, 28(2), 497-532. <https://doi.org/10.1007/s11142-021-09650-4>
- Mishra, P., C. M. Pandey, U. Singh, A. Gupta, C., Sahu, and A. Keshri. 2019. Descriptive statistics and normality tests for statistical data. *Annals of Cardiac Anaesthesia*. 22/1: 67–72. https://doi.org/10.4103/aca.ACA_157_18

- O’Conner, C. & Joffe, H. (2020). Intercoder Reliability in Qualitative Research: Debates and Practical Guidelines. *International Journal of Qualitative Methods*, 19, 1-13. <https://doi.org/10.1177/1609406919899220>
- Özsoy, Ö., & Gürler, M. (2023). Readiness of the health System against COVID-19 and its impact on the economy and foreign trade in MENA. *Journal Health Policy Outcomes Research*, (2), 1-18.
- Özşahin Koç, F. (2025). Firmaya özgü değerlerin açıklanan kilit denetim konuları üzerine etkisi: BIST imalat sektörü araştırması. *Denetim Dergisi*, 32, 96–107.
- Razali, N. M., & Wah, Y. B. (2011). Power comparisons of shapiro-wilk, kolmogorov-smirnov, lilliefors and anderson-darling tests. *Journal of statistical modeling and analytics*, 2(1), 21-33
- Reid, L. C., Carcello, J. V., Li, C., Neal, T. L., & Francis, J. R. (2019). Impact of auditor report changes on financial reporting quality and audit costs: Evidence from the United Kingdom. *Contemporary Accounting Research*, 36(3), 1501-1539. <https://doi.org/10.1111/1911-3846>.
- Reyhan, Y. (2025). Enflasyon muhasebesi uygulamalarında parasal olmayan kalemlerin düzeltilmesi ve muhasebeleştirilmesi. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 6(1), 24-47.
- Sierra-García, L., Gambetta, N., García-Benau, M. A., & Orta-Pérez, M. (2019). Understanding the determinants of the magnitude of entity-level risk and account-level risk key audit matters: The case of the United Kingdom. *The British Accounting Review*, 51(3), 227-240. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2019.02.004>
- Sirois, L.-P., Bédard, J., & Bera, P. (2018). The informational value of key audit matters in the auditor’s report: Evidence from an eye-tracking study. *Accounting Horizons*, 32(2), 141–162. <https://doi.org/10.2308/acch-52047>
- Tušek, B., & Ježovita, A. (2018). The key audit matters as an element of the independent auditor’s report—a booster to the corporate governance. *InterEULawEast: journal for the international and european law, economics and market integrations*, 5(2), 242-276. <https://doi.org/10.22598/iele.2018.5.2.9>
- Velte, P. (2018). Does gender diversity in the audit committee influence key audit matters' readability in the audit report? *Corporate social responsibility and environmental management*, 25(5), 748-755. <https://doi.org/10.1002/csr.1491>
- Yaylalı, İ. (2025). Enflasyon muhasebesi öncesi ve sonrası kilit denetim konularının karşılaştırılması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 26(2), 101-123. <https://doi.org/10.31671/doujournal.1549401>

Research Article

Enflasyon Muhasebesinin Kilit Denetim Konuları Üzerindeki Etkisi: Borsa İstanbul Teknoloji ve Bilişim Sektörü Üzerine Bir Araştırma

The Impact of Inflation Accounting on Key Audit Matters: A Study on the Technology and Information Sector of Borsa Istanbul

Mustafa ZEYTİN

Dr. Öğr. Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Bozüyük Meslek Yüksekokulu

mustafa.zeytin@bilecik.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-4217-715X>

Extended Summary

Objective: The reliability and transparency of financial reporting processes are considered a fundamental element for the efficiency of capital markets. In this context, Key Audit Matters (KAMs) included in independent audit reports encompass disclosures related to areas of greatest importance in the audit of financial statements and containing a material risk of misstatement, based on the auditor's professional judgment. The KAM application enhances the information content of audit reports, enabling users of financial statements to access more comprehensive information regarding the audit process. With the increasing prevalence of high inflation in Turkey, IAS 29 – Financial Reporting in High Inflation Economies – has been reapplied as of 2023. This standard mandates the restatement of financial statements in terms of current purchasing power, increasing the complexity of financial reporting processes and directly impacting audit risk and auditor judgment. Therefore, the main objective of this study is to empirically examine the impact of the IAS 29 inflation accounting application on key audit matters included in independent audit reports. The research also aims to reveal the impact of inflation accounting practices on the number, distribution, and content of audit reports, and to evaluate the changes in the information content of audit reports.

Methodology : The research population consists of companies operating in the technology and information sector that are traded on Borsa Istanbul (BIST). The sample selection was based on the following criteria: companies were traded on the stock exchange during the 2022 and 2023 fiscal years; independent audit reports for both periods were published on the Public Disclosure Platform; and independent audit reports were publicly available. Based on these criteria, a total of 40 companies were examined. One company that did not have a key audit issue in either year was excluded from the sample, and the analysis was conducted on 39 companies. Thus, the research is based on a balanced data structure containing a total of 78 observations from 39 companies and two years.

The document review method was used as the data collection method in the research. Data obtained from the companies' independent audit reports were analyzed using systematic content analysis. In this context, key audit issues were classified according to their types, their frequencies were determined, and inter-period changes were examined. Furthermore, since the dataset did not satisfy the assumption of normal distribution, a non-parametric Wilcoxon Signed-Rank Test was applied to determine whether there was a statistically significant difference in the number of key audit subjects between the periods 2022 and 2023. This method is a reliable statistical analysis technique used to compare two different periods belonging to the same sample group.

Findings: The research findings indicate that the application of IAS 29 inflation accounting has a significant impact on the key audit matters included in independent audit reports. According to the Wilcoxon Signed-Rank Test results, there is a statistically significant difference in the number of key audit matters between 2022 and 2023 ($Z = -2.18$; $p = 0.029$). The calculated effect size ($r = 0.34$) indicates that this difference has a moderate impact. This result reveals that the application of inflation accounting leads to a significant change in the content of audit reports.

The content analysis results show that inflation accounting gained a significant place among key audit matters in 2023. The number of key audit matters related to IAS 29 increased from only 1 (1.23%) in 2022 to 24 (25.81%) in 2023. This increase indicates that inflation accounting is considered a significant risk area in the audit process. Furthermore, the percentage of companies reporting three or more key audit matters increased from 27.5% in 2022 to 52.5% in 2023. This indicates a broadening of the scope of audit reports and a more detailed audit process.

Revenue recognition remained the most frequently reported key audit matter in both years. Additionally, the capitalization of development costs emerged as a significant audit risk area for firms operating in the technology and information sector. The introduction of inflation accounting, along with the restatement of financial statements, increased accounting estimates, and the growing complexity of financial reporting processes, led auditors to report a greater number of key audit matters.

Results and Discussion: The research results show that the application of IAS 29 inflation accounting significantly and systematically affects the content of independent audit reports. The application of inflation accounting has increased the complexity of financial reporting processes, raising audit risk and expanding the scope of auditors' professional judgment. As a result, the number and scope of key audit matters included in independent audit reports have increased significantly. These findings highlight the impact of macroeconomic conditions on audit processes and demonstrate that inflation accounting enhances the informational content of audit reports.

This study contributes to the literature by demonstrating the impact of inflation accounting on independent audit reports through empirical findings. Furthermore, the findings offer important implications for regulatory bodies, auditors, and users of financial statements. The application of inflation accounting increases the transparency of financial reporting and contributes to investors' more informed assessment of financial statements. However, the study's limitation to the technology and information sector limits the generalizability of these results to other sectors. Future studies could explore the impact of inflation accounting on audit reports more comprehensively, examining different sectors and longer time periods.